

Mediation
Belangrijke aspecten
Waarom kiezen voor mediation
Werkwijze
Kosten

Mediation

De engelse term 'mediation' roept ten onrechte wel eens associaties op met het woord 'meditatie'. Men verwacht iets spiritueels. Niets is minder waar. Toch kan 'mediation' niet gewoon vertaald worden door 'conflictbemiddeling'. Onder conflictbemiddeling vallen ook andere vormen van bemiddeling zoals coaching, arbitrage en bindend advies. 'Mediation' is dus een specifieke vorm van conflictbemiddeling, die over de hele wereld bekend staat onder deze term.

Mediation is een proces, waarbij de partijen op vrijwillige basis met de hulp van een onafhankelijke en onpartijdige mediator worden ondersteund in het zoeken en vinden van oplossingen voor hun geschilpunten.

Als psycholoog-mediator richt Corry Hellingman zich vooral op geschillen tussen partijen die een 'duurzame relatie' met elkaar hebben: (gescheiden) ouders, partners, familieleden, collega's of burens.

De met mediation bereikte resultaten leiden in Nederland tot een steeds grotere vraag naar deze methode van professionele conflictbemiddeling. Uit de media blijkt een toenemende belangstelling van overheid en bedrijfsleven. Daarnaast moedigen ook rechters strijdende partijen aan hun conflict op te lossen met behulp van een mediator. Sinds april 2005 bestaat een stimuleringsbijdrage die wordt uitgekeerd als partijen, na advies van de rechter, kiezen voor een oplossing van hun conflict via mediation.

Belangrijke aspecten

- Vrijwilligheid

De basisvoorwaarde voor het slagen van een mediation ligt in de vrijwilligheid van beide partijen om mee te werken. Beide partijen moeten accepteren dat er een conflict is en moeten zich in willen zetten om tot een oplossing te komen. Soms zal vooraf gewerkt moeten worden aan het 'over de streep halen' van één van de partijen. Meestal zal de partij die het initiatief neemt dit doen, maar ook de mediator/bemiddelaar kan hierbij een rol vervullen. Wanneer de mediation-procedure eenmaal is gestart behouden de partijen het recht om de mediation op elk moment te beëindigen.

- Inspanningsverplichting en samenwerking

De gesprekken worden in principe met beide partijen gelijktijdig gevoerd. De partijen verplichten zich vooraf, tegenover elkaar en tegenover de bemiddelaar, om zich in te spannen voor het zoeken naar oplossingen. Dit betekent dat zij bereid moeten zijn naar elkaar's argumenten te luisteren, elkaar uit te laten spreken en dat partijen zich zullen inzetten voor de gezamenlijk bereikte afspraken. Bemiddeling is daarom ook gericht op het verbeteren van de communicatie tussen de partijen en het bespreekbaar maken van emoties. Tijdens de mediation-procedure worden oplossingen met name gezocht vanuit gemeenschappelijke belangen.

- Zelfbeschikking

De partijen onderhandelen zelf. Partijen laten de beslissing over het geschil dus niet aan een derde over. Zij bepalen zelf de uitkomst van de bemiddeling. De mediator is de begeleidende en soms een sturende factor.

- Vertrouwelijkheid

De partijen en de mediator verbinden zich vooraf tot geheimhouding over alles wat tijdens de mediation-procedure ter sprake komt. Daardoor kunnen partijen vrijuit met elkaar van gedachten wisselen. Mediation voltrekt zich, in tegenstelling tot juridische procedures, niet publiekelijk, maar juist in de privé sfeer. Mocht het noodzakelijk zijn om derden bij de mediation te betrekken (bv. vanwege juridische of financiële deskundigheid) dan is ook deze persoon gebonden aan dezelfde regels van vertrouwelijkheid.

- Mediator is onafhankelijk en neutraal

De mediator is onpartijdig, onbevooroordeeld, staat open voor de verschillende gezichtspunten van de partijen, heeft geen voorkeur ten gunste van één der partijen en heeft zelf natuurlijk ook geen belang bij de oplossing.

Waarom kiezen voor mediation boven een andere vorm van geschiloplossing?

- Mediation past in onze tijd, waarin zelfbeschikking en het nemen van verantwoordelijkheid hoog staan aangeschreven.
- In juridische procedures zijn de partijen in principe tegenstanders. Bij geschillen, waar het belang van een blijvende relatie speelt, is het verstandig om het probleem gezamenlijk op te lossen. Mediation is gericht op het behoud en/of op de verbetering van de relatie; emotionele schade wordt zoveel mogelijk beperkt.
- Mediation biedt de partijen de mogelijkheid om creatief naar oplossingen te zoeken. Dat leidt tot een kwalitatief beter resultaat. Bovendien wordt een oplossing die mensen samen bereiken natuurlijk beter 'gedragen' dan een door de rechter opgelegde uitspraak.
- Mediation is in het algemeen een kortdurende procedure, die resulteert in concrete afspraken. Zo worden vaak kostbare, tijdrovende en emotioneel belastende juridische procedures voorkomen.

Tijdens de mediation wordt gezocht naar oplossingen die voor beide partijen aanvaardbaar zijn. Het resultaat leidt daarom niet tot een situatie met een winnaar en een verliezer, maar tot een situatie waarmee beide partijen tevreden zijn.

Mediation is geen wondermiddel. Er zijn ook situaties waarin mediation niet het juiste instrument is om tot een oplossing te komen, bijvoorbeeld als:

- Één van de partijen een principiële uitspraak van de rechter wenst.
- Beide of één van de partijen de oplossing van het conflict van de mediator verwacht. Beide partijen moeten zich bij mediation in willen zetten om, in onderling overleg, zelf te zoeken naar een oplossing.
- Verbetering van de relatie het enige doel is. Mediation is geen relatietherapie, het normaliseren van de communicatie is slechts een middel om de geschillen op te lossen.
- Er al rechtszaken zijn geweest, en/of eerdere mediationpogingen zijn mislukt, waarbij het vertrouwen tussen de partijen onherstelbaar verloren is geraakt.

Werkwijze

Bij de aanmelding wordt gevraagd of beide partijen vrijwillig instemmen met mediation. Zo ja, dan wordt een eerste afspraak gemaakt. In verband met de neutraliteit wil de bemiddelaar vooraf zo weinig mogelijk inhoudelijke informatie ontvangen. In het eerste gesprek zal de mediator de procedure toelichten en worden de probleemgebieden geïnventariseerd. Zowel de mediator als de partijen schatten vervolgens in of bemiddeling kans van slagen heeft. Daarna

wordt een Mediation-Overeenkomst ondertekend, waarmee de mediator en de partijen de verplichting op zich nemen om zich in te spannen het geschil op te lossen. In deze overeenkomst wordt eveneens de vrijwilligheid en de vertrouwelijkheid van het proces vastgelegd. De mediator stelt zich tijdens de gesprekken neutraal op. Hij/zij zal proberen een ontspannen en open sfeer te creëren, waarin partijen vrijuit kunnen praten. Het is de taak van de mediator om het proces van overleg en onderhandeling in goede banen te leiden. Soms is niet zozeer sprake van één conflict dan wel van meerdere geschilpunten. Deze kunnen voortvloeien uit verschillende belevingswerelden, communicatiestijlen, normen en waarden, behoeften, etc. Bij conflicten kunnen de emoties zo hoog oplopen dat men niet meer met elkaar praat en niet meer naar elkaar kan luisteren. De bemiddelaar kan in zo'n situatie helpen om rust en duidelijkheid te scheppen. Hij/zij zal het gesprek zodanig begeleiden dat men leert begrijpen wat de ander bedoelt. De bemiddeling is procesgericht, gericht op het bespreekbaar maken van emoties en op het verbeteren van de communicatie tussen de partijen. Zo krijgen betrokkenen inzicht in hun eigen functioneren en zij leren met conflicten en de erbij behorende emoties om te gaan. Een bijkomend doel van bemiddeling is dat partijen ook in de toekomst in staat zijn om constructief met elkaar te overleggen. Het mediation-proces resulteert uiteindelijk in werkbare en concrete afspraken, die schriftelijk worden vastgelegd in een 'Vaststellingsovereenkomst'. Bij zorg- en omgangsbemiddeling na (echt)scheiding, heet dit een 'Ouderschapsplan'. Zo nodig worden in deze overeenkomst afspraken gemaakt over een toekomstig moment, waarop beide partijen en de mediator beoordelen of de gemaakte afspraken ook daadwerkelijk tot het beoogde resultaat geleid hebben.

Kosten

Een mediation-bijeenkomst neemt over het algemeen anderhalf tot twee uur in beslag. Meestal, afhankelijk van de gecompliceerdheid van de problematiek, zijn drie tot zes bijeenkomsten nodig om tot resultaat te komen.

De kosten van de mediation worden berekend op basis van een uurtarief. Het is gebruikelijk dat de partijen de kosten gelijkelijk verdelen. Het staat de partijen vrij om hierover andere afspraken te maken.

Een kort oriënterend kennismakingsgesprek behoort tot de mogelijkheden. In deze bijeenkomst wordt uitleg gegeven over mediation en de mediation-procedure. De partijen krijgen zo de gelegenheid kennis te maken met de bemiddelaar. Tevens wordt de problematiek geïnventariseerd. Het gesprek duurt ongeveer 45 minuten en wordt afgesloten met het al dan niet ondertekenen van de Mediation-Overeenkomst. Voor dit eerste contact wordt 50% van het uurtarief berekend.

Wanneer partijen tijdens een gerechtelijke procedure en op advies van de rechter kiezen voor een mediationprocedure wordt de eerste 2,5 uur van de mediation vergoed door het Ministerie van Justitie. Voor de overige uren wordt het uurtarief van de mediator in rekening gebracht. Minder draagkrachtigen komen in aanmerking voor financiële compensatie volgens de Wet op de Rechtsbijstand. Dit betekent, dat wanneer partijen op basis van een 'toevoeging' procederen, deze toevoeging ook voor de mediation geldt. Wanneer partijen via een Juridisch Loket verwezen worden naar mediation komen minder draagkrachtigen ook in aanmerking voor een toevoeging.

Mediation wordt in principe niet vergoed door de ziektekosten-verzekering. Bij dreigende juridische procedures kan, bij een enkele verzekeraar en afhankelijk van de polisvoorwaarden, een beroep op een rechtsbijstandverzekering gedaan worden.